

STORTINGET

Innst. 187 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:92 S (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Sofie Marhaug, Siren Julianne Jensen, Frøya Skjold Sjursæther og Marit Veia om tilbaketrekning av utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen trekke tilbake utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden, gitt til Nussir ASA 15. januar 2016.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 29. januar 2026 til Klima- og miljødepartementet ved statsråd Andreas Bjelland Eriksen bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 9. februar 2026. Komiteen inviterte til skriftlig høring i saken og mottok 17 høringsinnspill innen høringsfristen. Sakens dokumenter, inkludert høringsinnspill, er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkell Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Andreas Breivik Ormevik, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til Representantforslag 92 S (2025–2026) om tilbaketrekning av utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden. Komiteen viser til at forslagsstillerne mener at Klima- og miljødepartementet må trekke tilbake utslippstillatelsen Nussir ASA, oppkjøpt i 2025 av kanadiske Blue Moon Minerals, har til å deponere avgangsmasser fra gruvedriften i fjorden. Komiteen viser videre til at forslagsstillerne begrunner dette med at Nussir ASAs opprinnelige tillatelse ble gitt i 2016 og at miljøkunnskap, teknologi og vurderinger av naturverdier har utviklet seg siden opprinnelig godkjenning ble gitt.

Komiteen viser til brev til statsråden om vurdering av representantforslaget, og til svarbrevet fra statsråden datert 9. februar 2026. Komiteen viser videre til at det har vært gjennomført skriftlig høring i saken, og at komiteen mottok 17 høringsinnspill.

Komiteen viser til statsrådets brev og at Nussir ASA fikk tillatelse etter forurensningsloven § 11 til gruvedrift og sjødeponi ved Miljødirektoratets vedtak 15. januar 2016. Vedtaket ble påklaget, men opprett-

holdt av Klima- og miljødepartementet i vedtak 19. desember 2016. Ifølge departementet ble tillatelsen revidert 29. november 2021, for å ta høyde for planlagt bruk av prosesskjemikalier i utvinningsprosessen. Dette ble også påklaget, men Klima- og miljødepartementet besluttet 23. januar 2024 å opprettholde Miljødirektoratets revidering av tillatelsen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, vil understreke at en av de viktigste rammebetingelse for utvikling og investering i Norge er forutsigbarhet. Det vil etter flertallets syn medføre store negative konsekvenser for hvordan Norge oppfattes som vertsnaasjon for investeringer i råvareproduksjon, dersom myndighetene skulle trekke tilbake en lovlig gitt tillatelse til et prosjekt. Forslag om å trekke tilbake gruveprosjektets tillatelse har vært fremmet ved flere anledninger, uten å bli bifalt av et flertall i Stortinget, jf. Innst. 304 S (2021–2022), Innst. 257 S (2018–2019) og Innst. 252 S (2017–2018).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er, på lik linje med statsråden, innforstått med at deponering av avgangsmasser fra gruvedrift innebærer miljøkonsekvenser. Disse medlemmer mener likevel en må ha tillit til at fagmyndighetene har kompetanse til å gjennomføre robuste miljøfaglige vurderinger og gi tillatelser på gitte vilkår. Tillatelsen til Nussir ASA fra 2016 ble revidert i 2021 for blant annet å ta høyde for planlagt bruk av prosesskjemikalier i utvinningsprosessen. En klage på den reviderte tillatelsen ble avslått av Klima- og miljødepartementet i 2024.

Dette mener disse medlemmer at Nussir ASA må kunne forholde seg til. Disse medlemmer påpeker at alternative deponiløsninger ble vurdert i denne prosessen, og tillatelsen stiller strenge vilkår knyttet til deponering av avgangsmasser, miljøovervåkning, utslippskontroll og rapportering. I dette tilfellet har Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet vurdert at fordelene veier opp for ulemper.

For disse medlemmer er det viktig å få progresjon i videreutviklingen av norsk mineralnæring. Norge har allerede en aktiv mineralnæring og et stort potensial for ytterligere produksjon av kritiske mineraler. For disse medlemmer betyr dette lønnsomme arbeidsplasser, distriktsutvikling og samtidig styrking av Norges posisjon i strategiske allianser og overfor samarbeidspartnere. Nussir ASA anslår total investeringsramme for prosjektet til over 2 mrd. kroner, og vil i løpet av 2026 sysselsette anslagsvis 250 personer. Prosjektet vil således gi positive ringvirkninger lokalt og regionalt.

Disse medlemmer vil poengtere at Nussir ASA er et av få norske prosjekter som har blitt klassifisert

som strategisk viktig i Europa. Norge og Europa er i stor grad avhengig av mineraler fra land i andre deler av verden til sin industri. Disse medlemmer vil også poengtere at disse landene produserer og prosesserer mineraler uten særlig hensyn til hverken folk, natur eller miljø. Tilgang på mineraler er en helt avgjørende innsatsfaktor i industrien, enten det er snakk om grønne industriprosjekter, forsvarsindustrien eller tradisjonell industri. Når vi lever i en av de mest alvorlig sikkerhetspolitiske situasjonene i moderne tid er disse råvarene avgjørende for å sikre norsk og europeisk industriell uavhengighet, og derfor mener disse medlemmer det i større grad må satses på mineralprosjekter på norsk jord.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne registrerer at henvisninger til myndighetenes fagkompetanse og revisjonen av utslippstillatelsen i 2021 brukes som argument for å bagatellisere de negative miljøkonsekvenser som følger av deponeringen.

Disse medlemmer viser til skriftlige høringsinnspill fra Naturvernforbundet, Naturvernforbundet i Finnmark og Natur og Ungdom i forbindelse med denne saken. Innspillene gir en omfattende og detaljert gjennomgang av hvordan mangelfull, utdatert og til dels feilaktig kunnskap om naturmangfold og miljøkonsekvenser ligger til grunn både for konsekvensutredninger og gruveselskapets avfallshåndteringsplan. Høringsinstansene påpeker at sentrale vurderinger er basert på datagrunnlag som enten er foreldet eller ikke tilstrekkelig kvalitetssikret, og fremhever at dette svekker beslutningsgrunnlaget i vesentlig grad. Videre understreker høringsinstansene behovet for å inkludere oppdatert kunnskap, herunder den oppdaterte rødlisten fra Artsdatabanken, i avfallshåndteringsplanen. Etter deres vurdering innebærer dagens dokumentasjon en betydelig underrapportering av forekomster av sårbare og truede arter i området.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at utslippstillatelsen til Nussir ASA er gitt i tråd med gjeldende lovverk. Etter disse medlemmers syn er det et grunnleggende rettsstatlig prinsipp at vedtak truffet i henhold til lov og forskrift skal ha forutsigbarhet og rettsvirkning, med mindre det foreligger nye, vesentlige forhold som tilsier omgjøring.

Disse medlemmer vil understreke at stabile og langsiktige rammevilkår er avgjørende for investeringsvilje og verdiskaping. Dersom Stortinget etablerer en praksis der gyldige tillatelser kan trekkes tilbake på politisk grunnlag uten nye, tungtveiende faglige vurderinger, vil det kunne svekke tilliten til norsk forvaltning og skape betydelig usikkerhet for næringslivet.

Disse medlemmer vil videre fremheve den økende strategiske betydningen av tilgang på kritiske mineraler og råvarer. Tilgang på metaller som kobber er ikke bare et spørsmål om næringsutvikling, men om nasjonal beredskap, sikkerhet og forsvarsevne. Moderne forsvarssystemer, energinfrastruktur, kraftnett, telekommunikasjon og digital infrastruktur er alle avhengige av stabile leveranser av slike innsatsfaktorer. I en tid preget av geopolitisk uro og skjerpet stormaktsrivalisering vil disse medlemmer fremheve forsyningssikkerhet av kritiske råvarer som et sentralt nasjonalt anliggende.

Europa er i dag i betydelig grad avhengig av import fra tredjeland, herunder udemokratiske land med svakere miljøstandarder og rettssikkerhetsgarantier enn det som gjelder i Norge. Etter disse medlemmers syn er det derfor av vesentlig betydning at Norge selv bidrar til økt innenlandsk og europeisk produksjon av kritiske råvarer, slik at forsyningskjedene sikres i best mulig grad. Nussir-gruveprosjektet er blant annet løftet frem som et strategisk prosjekt i EUs arbeid med kritiske råvarer, herunder i oppfølgingen av Critical Raw Materials Act som et sentralt bidrag til å styrke tilgangen på kritiske råvarer i Europa.

Etter disse medlemmers syn er mineralutvinning en sentral del av nasjonal beredskap og sikkerhet, og det er av strategisk betydning at Norge utvikler egen produksjon av kritiske råvarer. I en situasjon med økt geopolitisk usikkerhet og mer sårbare globale forsyningskjeder, styrker innenlandsk produksjon både forsvarsevne, energisikkerhet og samfunnets samlede motstandskraft.

Disse medlemmer mener at et pålegg om å trekke tilbake utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden, gitt til Nussir ASA 15. januar 2016, trolig vil være ulovlig.

Endelig viser disse medlemmer til budsjettforliket i 2024 og 2025, hvor regjeringen Støre forhandlet bort utvinning av havbunnsmineraler. Disse medlemmer mener at det som et minimum er avgjørende med forutsigbare og stabile rammevilkår for mineralnæringen på land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet deler Fremskrittspartiets syn som de fremlegger i denne innstillingen, på at lovlig gitte tillatelser skal ha forutsigbarhet og rettsvirkning, og at stabile rammevilkår er avgjørende for næringslivets investeringsvilje. Disse medlemmer registrerer at Fremskrittspartiet nå med stor tydelighet forsvaret prinsippet om at politiske partier ikke bør støtte omgjøring av gyldige tillatelser. Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker i denne innstillingen, med riktighet, at etablering av en praksis der tillatelser kan trekkes på politisk grunnlag, uten nye, tungtveiende faglige vurderinger,

vil «svække tilliten til norsk forvaltning og skaper betydelig usikkerhet for næringslivet» og vil kunne anses som «ulovlig». Disse medlemmer håper at Fremskrittspartiet vil legge de samme prinsippene til grunn i alle sammenhenger fremover. Det ville sende et sterkt og konsistent signal til næringslivet om at politiske partier i Norge ikke omgjør lovlig fattede vedtak, uavhengig av hvilke tillatelser, næringer eller geografiske områder det dreier seg om. For ikke bare å trekke tillatelser, men politisk omgjøring av vilkårene i en faglig forankret og lovlig tillatelse, påvirker forutsigbarheten til næringene. Disse medlemmer vil påpeke at dersom Fremskrittspartiet viderefører denne linjen med konsekvent å forsvare rettsstatlige prinsipper og forutsigbare rammevilkår, vil det være et verdifullt bidrag til den forutsigbarheten norsk næringsliv faktisk etter spør.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at det nå er mer enn ti år siden Miljødirektoratet ga Nussir ASA tillatelse til å deponere 30 millioner tonn gruveavfall i Repparfjorden, en nasjonal laksefjord med viktige gytefelt for kysttorsk, hvor området rundt gruen også er viktig for den samiske reindriften i området.

Disse medlemmer viser til svarbrevet fra statsråden som slår fast at det er adgang til å endre eller trekke tilbake en utslippstillatelse når det har gått ti år siden tillatelsen har blitt gitt, i tråd med forurensningsloven § 18 tredje ledd. Disse medlemmer mener det i denne saken er tungtveiende grunner til at denne adgangen burde benyttes.

Disse medlemmer vil vise til Vest-Finnmark Kystfiskarlag som trekker fram at situasjonen for fiskere i nord er kritisk. Fiskekvotene har de seneste årene blitt redusert kraftig. Det er derfor særlig behov for å verne om oppvekstområdene for fisken. Disse medlemmer vil også trekke fram høringssvaret til Reinbeitedistrikt 22 som trekker fram at Repparfjorden og tilgrensende landområder er svært viktige for den samiske reindriften.

Disse medlemmer viser til at Nussir ASA i sitt høringssvar bekrefter at selskapet i 2025 startet opp aktivitet i området uten nødvendige tillatelser. Disse medlemmer mener det viser manglende respekt for norsk lov, noe som taler for å trekke tilbake utslippstillatelsen.

Disse medlemmer mener det er et grunnleggende problem når omfattende inngrep og forurensende virksomhet får fortsette på grunnlag av tillatelser som ble gitt for mange år siden. Slike tillatelser er ofte utformet etter andre forutsetninger enn dem man står overfor i dag. Både miljøkunnskap, teknologi og vurde-

ringer av naturverdier har utviklet seg betydelig siden den opprinnelige godkjenningen ble gitt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag.

«Stortinget ber regjeringen trekke tilbake utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden, gitt til Nussir ASA 15. januar 2016.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at utslippstillatelsen gitt til Nussir ASA i 2016 om å deponere avgangsmasser fra gruvedriften i fjorden var gjenstand for omfattende undersøkelser og vurderinger fra miljømyndighetens side. Alternative deponiløsninger ble også vurdert, og tillatelsen ble gitt med strenge vilkår knyttet til deponering av avgangsmasser, miljøovervåking, utslippskontroll og rapportering. Tillatelsen ble revidert i 2021 og påklaget, men departementet besluttet i 2024 å opprettholde Miljødirektoratets revidering av tillatelsen.

Disse medlemmer anerkjenner bekymringen for naturverdier, Repparfjorden som nasjonal laksefjord, reindriftsinteresser med videre. Dette må vurderes opp mot næringslivets behov for forutsigbarhet, arbeidsplasser, investeringer og betydelig verdiskaping. Prosjektet er tildelt status som strategisk prosjekt i henhold til Critical Raw Material Act (CRMA) av Europakommisjonen, og dette er et hensyn som også må tillegges vekt i en geopolitisk krevende tid. Europas behov for kritiske råvarer må tas på høyeste alvor, og Norge bør bidra i å gjøre Europa mindre avhengig av import av råvarer som blant annet er viktig for det grønne skiftet.

Disse medlemmer viser til at de vurderingene som skal gjøres ved en eventuell omgjøring av en gitt tillatelse, må veie ulemper og fordeler mot hverandre. Ter-

skelen for å trekke tilbake tillatelser må være høy, nettopp for å ivareta hensynet til forutsigbarhet. Miljømyndighetene har foretatt grundige vurderinger og aktørene må kunne stole på at tillatelser som er gitt ikke blir trukket tilbake.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen trekke tilbake utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden, gitt til Nussir ASA 15. januar 2016.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:92 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Sofie Marhaug, Siren Julianne Jensen, Frøya Skjold Sjursæther og Marit Veia om tilbaketrekning av utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 24. mars 2026

Mani Hussaini

leder

Anne Hagenborg

ordfører

Statsråden

Stortinget, Energi- og miljøkomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/432-

9. februar 2026

Dokument 8:92 (2025-2026) om tilbaketrekning av utslippstillatelsen for Repparfjorden

Jeg viser til representantforslag 92 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Sofie Marhaug, Siren Julianne Jensen, Frøya Skjold Sjursæther og Marit Veia, der de foreslår tilbaketrekning av utslippstillatelsen for Repparfjorden. Nussir ASA fikk tillatelse etter forurensningsloven § 11 til gruvedrift og sjødeponi ved Miljødirektoratets vedtak 15. januar 2016. Dette vedtaket ble påklaget, og deretter opprettholdt av Klima- og miljødepartementet i vedtak 19. desember 2016. Tillatelsen ble 29. november 2021 revidert for å ta høyde for planlagt bruk av prosesskjemikalier i utvinningsprosessen. Etter klage besluttet Klima- og miljødepartementet 23. januar 2024 at Miljødirektoratets vedtak om revidering av tillatelsen opprettholdes. Det er ikke tvil om at deponering av avgangsmasser fra gruvedrift innebærer betydelige miljøkonsekvenser, uavhengig av om deponiet ligger på land eller i sjø. Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for tillatelsen Nussir ASA har fått er omfattende. Miljøvirkningene ble grundig utredet og vurdert før vedtak ble fattet. Alternative deponiløsninger ble også vurdert i denne prosessen. Tillatelsen stiller strenge vilkår knyttet til deponering av avgangsmasser, miljøovervåking, utslippskontroll og rapportering.

Det er riktig som forslagsstillerne påpeker at forurensningsmyndighetene har adgang til å endre eller trekke tilbake en utslippstillatelse når det har gått 10 år siden tillatelsen ble gitt, i tråd med forurensningsloven § 18 tredje ledd. I vurderingen av om denne omgjøringsadgangen skal brukes må det sees hen til fordeler og ulemper ved å trekke tilbake tillatelsen, herunder kostnadene det vil få for bedriften. Det er generelt høy terskel for å trekke tilbake tillatelser, og bedrifter må kunne regne med at tillatelsen skal gjelde over tid og innrette driften sin deretter. Slik saken står er det etter min vurdering ikke grunnlag for å trekke tilbake tillatelsen.

Videre har Miljødirektoratet myndighet etter forurensningsloven til å endre tillatelsen på visse vilkår, for eksempel dersom ny teknologi gjør det mulig å minske forurensningen i vesentlig grad. Miljødirektoratet følger driften nøye og vil justere vilkårene dersom det er grunnlag for det.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "A.B. Eriksen". The signature is written in a cursive, flowing style.

Andreas Bjelland Eriksen

